

กฎกระทรวง ออกตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535

- ห้ามตั้งโรงงานจำพวกที่ 1 และโรงงานจำพวกที่ 2 ในบริเวณดังต่อไปนี้
  - บ้านจัดสรร อาคารชุด และบ้านแถวเพื่อการพักอาศัย
  - ภายในระยะ 50 เมตร จากเขตติดต่อสาธารณสถาน ได้แก่ สถาบันการศึกษา ศาสนสถาน โรงพยาบาล โบราณสถาน สถานที่ทำการของหน่วยงานรัฐ (ไม่รวมถึงสถานที่ทำงานโดยเฉพาะเพื่อการควบคุมกำกับดูแล อำนวยความสะดวก หรือให้บริการแก่การประกอบกิจการของโรงงานแห่งนั้น) และแหล่งอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด
- ห้ามตั้งโรงงานจำพวกที่ 3 ในบริเวณดังต่อไปนี้
  - บ้านจัดสรร อาคารชุด และบ้านแถวเพื่อการพักอาศัย
  - ภายในระยะ 100 เมตร จากเขตติดต่อสาธารณสถาน ได้แก่ สถาบันการศึกษา ศาสนสถาน โรงพยาบาล โบราณสถาน สถานที่ทำการของหน่วยงานรัฐ (ไม่รวมถึงสถานที่ทำงานโดยเฉพาะเพื่อการควบคุมกำกับดูแล อำนวยความสะดวก หรือให้บริการแก่การประกอบกิจการของโรงงานแห่งนั้น) และแหล่งอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด
  - ต้องตั้งอยู่ในทำเลและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม มีบริเวณเพียงพอที่จะประกอบกิจการอุตสาหกรรมตามขนาดและประเภทหรือชนิดของโรงงานโดยไม่ก่อให้เกิดอันตราย เหตุรำคาญ หรือความเสียหายต่อบุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น
- อาคารโรงงานต้องมั่นคง แข็งแรง เหมาะสม และมีบริเวณเพียงพอที่จะประกอบกิจการอุตสาหกรรมนั้นๆ โดยมีคำรับรองของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม หรือบุคคลอื่นที่รัฐมนตรีกำหนด
- อาคารโรงงานต้องมีประตูหรือทางออกอย่างน้อย 2 แห่ง อยู่ห่างกันพอสมควร บานประตูเปิดออกได้ง่ายมีขนาดกว้างไม่น้อยกว่า 110 เซนติเมตร และสูงไม่น้อยกว่า 200 เซนติเมตร แต่ถ้ามีคนในโรงงานที่จะต้องออกตามทางนี้มากกว่า 50 คน ต้องมีขนาดกว้างเพิ่มขึ้นในอัตราส่วนไม่น้อยกว่า 2 เซนติเมตรต่อหนึ่งคน และมีบันไดระหว่างชั้นอย่างน้อยสองแห่งอยู่ห่างกันพอสมควร
- บันไดของอาคารโรงงานต้องมั่นคงแข็งแรง ชั้นบันไดต้องไม่ลื่น และมีช่วงระยะเท่ากันโดยตลอด
- บันไดและพื้นทางเดินของอาคารโรงงานที่อยู่สูงจากระดับพื้นตั้งแต่ 1.50 เมตรขึ้นไป ต้องมีราวที่มั่นคงแข็งแรง
- ระยะระหว่างพื้นถึงเพดานโดยเฉลี่ยต้องไม่น้อยกว่า 3 เมตร เว้นแต่จะมีการจัดระบบปรับอากาศหรือมีการระบายอากาศที่เหมาะสม แต่ต้องไม่น้อยกว่า 2.30 เมตร

ศูนย์เทคโนโลยีความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม สมาคมส่งเสริมความปลอดภัยและอนามัยในการทำงาน (ประเทศไทย)

8. บริเวณพื้นที่ปฏิบัติงานต้องไม่น้อยกว่า 3 ตารางเมตรต่อคนงานหนึ่งคน ในการคำนวณพื้นที่ให้นับรวมพื้นที่ที่ใช้วางโต๊ะปฏิบัติงาน เครื่องจักร หรือวัสดุที่เคลื่อนไปตามกระบวนการผลิตด้วย
9. ลิฟต์ต้องมีส่วนปลอดภัยไม่น้อยกว่า 4 เท่าของน้ำหนักที่กำหนดให้ใช้ โดยให้ถือว่าหนึ่งคนที่บรรทุกมีน้ำหนัก 70 กิโลกรัม มีป้ายระบุจำนวนคนหรือน้ำหนักที่บรรทุกได้ให้เห็นได้ง่ายและชัดเจน ลิฟต์จะเคลื่อนที่ได้ก็ต่อเมื่อประตูปิดแล้ว รวมทั้งต้องมีระบบส่งสัญญาณเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินด้วย

10. ต้องจัดให้มีห้องส้วม ดังนี้

- อย่างน้อย 1 ห้อง ต่อคนงานไม่เกิน 15 คน
- อย่างน้อย 2 ห้อง ต่อคนงานไม่เกิน 40 คน
- อย่างน้อย 3 ห้อง ต่อคนงานไม่เกิน 80 คน

และเพิ่มขึ้นต่อจากนี้ในอัตราส่วน 1 ห้องต่อจำนวนคนงานไม่เกิน 50 คน

11. โรงงานที่มีคนงานชายและหญิงรวมกันมากกว่า 15 คน ให้จัดส้วมแยกไว้สำหรับคนงานหญิงตามอัตราส่วนที่กำหนดตามข้อ 10 ด้วย
12. อาคารโรงงานที่มีคนทำงานอยู่หลายชั้นต้องจัดให้มีห้องส้วมและที่ปัสสาวะในชั้นต่างๆ ตามความจำเป็นและเหมาะสม
13. ห้องส้วมต้องมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 0.9 ตารางเมตรต่อ 1 ห้อง
14. ห้องส้วมที่มีที่ปัสสาวะต้องเป็นแบบใช้น้ำชำระลงบ่อซึม และพื้นห้องน้ำต้องเป็นแบบไม่ดูดน้ำ
15. ต้องจัดให้มีกระดาษชำระหรือน้ำสำหรับชำระให้เพียงพอสำหรับห้องส้วมทุกห้อง
16. ต้องจัดให้มีสถานที่ทำความสะอาดร่างกาย พร้อมทั้งวัสดุและอุปกรณ์สำหรับคนงานตามความจำเป็นและเหมาะสม
17. ต้องจัดให้มีการระบายถ่ายเทอากาศให้เพียงพอสำหรับห้องส้วม ที่ปัสสาวะ และสถานที่ทำความสะอาดร่างกายทุกห้อง
18. ต้องจัดให้มีการทำความสะอาดห้องส้วม ที่ปัสสาวะ และสถานที่ทำความสะอาดร่างกายให้อยู่ในสภาพที่ถูกลักษณะเป็นประจำทุกวัน
19. ในโรงงานที่มีการผลิตสิ่งที่ใช้บริโภคต้องจัดให้มีที่ล้างมือ ดังนี้
  - อย่างน้อย 1 ที่ ต่อคนงานไม่เกิน 15 คน
  - อย่างน้อย 2 ที่ ต่อคนงานไม่เกิน 40 คน
  - อย่างน้อย 3 ที่ ต่อคนงานไม่เกิน 80 คน

และเพิ่มขึ้นต่อจากนี้ในอัตราส่วน 1 ที่ ต่อจำนวนคนงานไม่เกิน 50 คน พร้อมทั้งจัดให้มียาฆ่าเชื้อหรือสบู่ที่ถูกลักษณะ

ศูนย์เทคโนโลยีความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม สมาคมส่งเสริมความปลอดภัยและอนามัยในการทำงาน (ประเทศไทย)

20. เครื่องจักรและอุปกรณ์ต้องมั่นคง แข็งแรง และเหมาะสม (อาจต้องมีการรับรองจากวิศวกรควบคุมหรือบุคคลอื่นที่รัฐมนตรีกำหนดหากมีการกำหนดไว้)
21. เครื่องจักรและอุปกรณ์ต้องไม่ก่อให้เกิดความสั่นสะเทือน เสียง หรือคลื่นวิทยุ รบกวนผู้อยู่อาศัยใกล้เคียง
22. เครื่องจักรและอุปกรณ์ต้องมีเครื่องป้องกันอันตรายอันอาจเกิดจากส่วนที่เคลื่อนไหวของเครื่องจักรตามความจำเป็นและเหมาะสม
23. บ่อหรือช่องเปิดที่อาจเป็นอันตรายในการปฏิบัติงานของคนงานต้องมีขอบหรือราวกันที่แข็งแรงและปลอดภัย ซึ่งสูงไม่น้อยกว่า 100 เซนติเมตร
24. หม้อไอน้ำ (boiler) เครื่องอัดก๊าซ (compressor) ถังปฏิกริยา (reactor) และระบบท่อ รวมทั้งเครื่องจักรหรือภาชนะที่มีความดันต้องได้รับการออกแบบ คำนวณ และสร้างตามมาตรฐานที่ยอมรับ หรือผ่านการทดสอบความปลอดภัยในการใช้งานโดยมีการรับรองจากวิศวกรควบคุมหรือบุคคลอื่นที่รัฐมนตรีกำหนด
25. ภาชนะบรรจุวัตถุอันตราย เช่น วัตถุไวไฟ วัตถุระเบิด วัตถุเคมี ที่มีขนาดของภาชนะบรรจุตั้งแต่ 25,000 ลิตรขึ้นไป ต้องมั่นคงแข็งแรง เป็นไปตามมาตรฐานที่ยอมรับ โดยมีการรับรองจากวิศวกรควบคุมหรือบุคคลอื่นที่รัฐมนตรีกำหนด
26. ในสถานที่เก็บภาชนะบรรจุวัตถุอันตรายต้องสร้างเขื่อนหรือกำแพงคอนกรีตโดยรอบให้มีขนาดที่สามารถกักเก็บปริมาณของวัตถุดังกล่าวได้ทั้งหมด แต่ถ้ามีภาชนะบรรจุมากกว่าหนึ่งถังให้สร้างเขื่อนที่สามารถเก็บกักวัตถุอันตรายนั้นเท่ากับปริมาตรของถังเก็บขนาดใหญ่ที่สุด และต้องจัดให้มีวัตถุหรือเคมีภัณฑ์ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการระงับหรือลดความรุนแรงของการแพร่กระจายได้อย่างเหมาะสมและเพียงพอ ในกรณีที่ภาชนะบรรจุนั้นตั้งอยู่ในที่โล่งแจ้งต้องมีสายล่อฟ้า และภาชนะบรรจุที่อาจเกิดประจุไฟฟ้าสถิตย์ได้ในตัวต้องต่อสายดิน
27. เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้ในการยก (crane and hoist) ต้องมั่นคงและแข็งแรง มีป้ายระบุน้ำหนักปลอดภัยสูงสุดที่จะใช้ยกของได้ให้เห็นได้ง่ายและชัดเจน มีที่ห้ามล้อซึ่งสามารถจะหยุดน้ำหนักได้ไม่น้อยกว่า 1 เท่าของน้ำหนักปลอดภัยสูงสุด ถ้าเป็นเครื่องยกที่ใช้ไฟฟ้าต้องมีอุปกรณ์สำหรับหยุดยกและตัดกระแสไฟฟ้าเมื่อยกน้ำหนักถึงตำแหน่งสูงสุดที่กำหนด
28. เครื่องลำเลียงขนส่ง (conveyer) ที่อยู่เหนือบริเวณที่มีคนปฏิบัติงานหรือทางเดินต้องมีเครื่องป้องกันของตกตลอดได้สายลำเลียงนั้น
29. เครื่องลำเลียงขนส่งที่มีสายลำเลียงต่างไปจากแนวระดับต้องมีเครื่องบังคับที่ทำให้สายลำเลียงหยุดได้เองเมื่อเครื่องหยุดปฏิบัติงาน
30. ในการติดตั้งระบบไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าต้องมีการรับรองจากวิศวกรควบคุมหรือบุคคลอื่นที่รัฐมนตรีกำหนด

ศูนย์เทคโนโลยีความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม

สมาคมส่งเสริมความปลอดภัยและอนามัยในการทำงาน (ประเทศไทย)

31. โรงงานที่มีการใช้หม้อไอน้ำต้องจัดให้มีผู้ควบคุมประจำหม้อไอน้ำซึ่งมีคุณสมบัติได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาขาช่างกลโรงงานหรือช่างยนต์ หรือช่างผู้ชำนาญงานที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรผู้ควบคุมหม้อไอน้ำจากกระทรวงอุตสาหกรรมหรือสถาบันอื่นที่กระทรวงอุตสาหกรรมรับรอง
32. ในการสร้างหรือซ่อมหม้อไอน้ำต้องจัดให้มีวิศวกรควบคุมหรือบุคคลอื่นที่รัฐมนตรีกำหนดเป็นผู้ควบคุม
33. โรงงานที่มีการใช้หม้อไอน้ำขนาดกำลังผลิตตั้งแต่ 20 ตันต่อชั่วโมงขึ้นไป นอกจากที่จะต้องมีการควบคุมตามข้อ 31 แล้วยังต้องจัดให้วิศวกรควบคุมหรือบุคคลอื่นที่รัฐมนตรีกำหนดเป็นวิศวกรผู้ควบคุมและอำนวยความสะดวกหม้อไอน้ำด้วย
34. โรงงานที่มีการใช้สารกัมมันตรังสีต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่ที่มีคุณสมบัติที่รัฐมนตรีกำหนดดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยเฉพาะ
35. ห้ามระบายน้ำทิ้งออกจากโรงงาน เว้นแต่ได้ดำเนินการทำให้น้ำทิ้งนั้นมีลักษณะเป็นไปตามที่รัฐมนตรีกำหนด แต่ต้องไม่ใช่วิธีทำให้เจือจาง (dilution)
36. โรงงานที่มีการใช้งานหม้อไอน้ำต้องจัดทำรายงานข้อมูลการตรวจและการทดสอบความปลอดภัยในการใช้งาน
37. โรงงานที่ประกอบกิจการสร้างหรือซ่อมหม้อไอน้ำต้องจัดทำรายงานข้อมูลการผลิต การตรวจ และการทดสอบความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์
38. โรงงานที่มีการใช้สารกัมมันตรังสีต้องจัดทำรายงานข้อมูลเกี่ยวกับชนิด จำนวน แหล่งที่มา วิธีการใช้ และการเก็บรักษา

ผู้สรุป

นายธนวัฒน์ แยมดี

นักวิชาการความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม

ศูนย์เทคโนโลยีความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม